

EDUSKUNNAN VASTAUS 207/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 180/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikennevaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 12/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa liikennevaliokunnalle 31 päivään joulukuuta 2001 mennessä selvityksen laakiehdotuksen valtuussäännösten mahdollisista päällekkäisyyksistä ja siitä, miten valtuussäännöksiä on käytetty, sekä valmistelee tarvittaessa uuden esityksen, jolla valtuussäännösten päällekkäisyydet poistetaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki**vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta 2 päivänä elokuuta 1994 annetun lain (719/1994) 6 a ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat 6 a § laeissa 1075/1995 ja 1250/1996 sekä 7 § osittain mainituissa laeissa 1075/1995 ja 1250/1996,

muutetaan 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11—13, 15, 16 ja 18 §, 7 luvun otsikko ja 20—24 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 § mainituissa laissa 1250/1996, 6, 8 ja 24 § osaksi viimeksi mainituissa laissa, 20 § laissa 1596/1995 ja 23 § laissa 642/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 10 a ja 10 b §, uusi 3 a luku sekä uusi 16 a, 16 b ja 17 a § seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen:

- 1) tiellä;
- 2) rautatiellä ja muussa raideliikenteessä;

3) ilma-aluksessa Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella;

4) suomalaisessa aluksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella sekä ulkomaisessa aluksessa Suomen vesialueilla.

Tätä lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden kuljetukseen satama-alueella ja lentopai-

kalla siinä laajuudessa kuin siitä jäljempänä tässä laissa säädetään.

Tämä laki ei koske:

1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetusta irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetusta;

2) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä silloin, kun toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilmakuljetukseen;

3) huvialuksilla tapahtuvia kuljetuksia.

Kuljetuksen lisäksi tätä lakia sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin, säiliöihin ja ajoneuvoihin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* ainetta, joka räjähdys-, palo- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle; mitä tässä laissa säädetään vaarallisesta aineesta, sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, geneettisesti muunnettuihin organismeihin ja mikro-organismeihin;

2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä;

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;

4) *tiekuljetuksella* tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettulla tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä sekä satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta silloin, kun se liittyy kiinteästi tieliikennelaissa tarkoitettulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen; tiekuljetukseksi katsotaan lisäksi maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettussa maastossa ta-

pahtuva kuljetus siten kuin tällaisesta kuljetuksesta tarkemmin säädetään valtioneuvoston asetuksella;

5) *rautatiekuljetuksella* rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta mukaan lukien ratapihoilla tapahtuva vaunujen käsittely ja tilapäinen säilytys sekä kollien käsittely terminaalissa samoin kuin satama-, varasto- ja tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä silloin, kun se liittyy kiinteästi rautatiekuljetukseen;

6) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaletavaranaluksella pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, kontissa tai muulla vastaavalla tavalla;

7) *ilmakuljetuksella* kuljetusta ilma-aluksella;

8) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä;

9) *tarkastuslaitoksella* organisaatiota, jolla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden sekä niihin liittyvien lisälaitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen edellyttämiä toimenpiteitä siten kuin niistä tässä laissa ja sen nojalla säädetään;

10) *kuljetettavalla painelaitteella* säiliötä ja pakkausta, jotka ovat kuljetettavista painelaitteista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/36/EY tarkoitettuja kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Mitä tässä laissa säädetään pakkauksista ja säiliöistä, koskee myös niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Tilapäisen säilytyksen määritelmästä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Ministeriö valvontaviranomaisena

Ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa ministeriöllä on neuvottelukunta, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat merenkululaitos, Ilmailulaitos, tullilaitos, poliisiviranomaiset, Ratahallintokeskus, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset, turvatekniikan keskus, Ajoneuvohallintokeskus ja säteilyturvakeskus kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiden viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä muista, niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä säädetään tässä laissa ja tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muille viranomaisille kuuluvista, niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvaa vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetusta sekä puolustusvoimien ajoneuvoilla, aluksilla tai ilma-aluksilla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvovat sotilasviranomaiset. Muusta puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta sekä valvontaviranomaisten yhteistyöstä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Rajavartiolaitoksen aluksella ja ilma-aluksella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvoo rajavartiolaitos.

8 §

Lähettäjän yleiset velvollisuudet

Lähettäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että kuljetettavaksi jätetty vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lähettäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus sekä muut vaadittavat tiedot

tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin. Kuljetusasiakirjat on toimitettava kuljetuksen suorittajalle siten kuin siitä säädetään valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa tarkemmin ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset kuljetusasiakirjojen toimittamisesta annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä säädetään ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa, vaunua, alusta ja ilma-alusta voidaan käyttää tähän tehtävään ja että ajoneuvo tiekuljetuksessa on asianmukaisesti miehitetty.

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kuljetustoimintaan osallistuva henkilöstö tuntee riittävän hyvin kuljetettavana olevien vaarallisten aineiden kuljettamista koskevat säännökset ja määräykset.

Lentotoiminnan harjoittajalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos kansainväliset standardit tai suositukset edellyttävät luvan vaatimista taikka jos luvan vaatiminen on perusteltua kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan vaatimisen yksityiskohdista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että haki- ja kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntämisen edellytyksistä ja luvan myöntämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä Ilmailulaitoksen päätöksellä. Luvan myöntää Ilmailulaitos.

10 a §

Matkustajan velvollisuudet

Matkustajan on ilmoitettava kuljettajalle tai kuljetuksen suorittajalle matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista. Ilmoitusvelvollisuudesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää, jos kuljetettavat aineet voivat aiheuttaa vaara- tai onnettomuustilanteen kuljetuksen aikana. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai sen kieltämisestä sekä matkatavaroiden laadusta, määrästä ja pakkaamisesta.

Tarkemmat säännökset matkustajan ja miehistön jäsenten matkatavarana kuljettamista vaarallisista aineista annetaan tarvittaessa ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkulkulaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

10 b §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Ajoneuvohallintokeskuksen vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädetyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saa-

misen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Muut velvollisuudet

Lähetäjän, laivaaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten muista kuin 8—10, 10 a, 10 b ja 13 b §:ssä säädetyistä velvollisuuksista, kuten onnettomuuksia ja vaaratilanteita koskevien ilmoitusten ja muiden kuljetusta koskevien ilmoitusten tekemisestä, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuormaamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Henkilöstön pätevyys

Sillä, joka kuljettaa vaarallisia aineita tiellä, on oltava ajokortin lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ajoluvan saamiseksi edellyttävästä koulutuksesta, kokeista ja ajoluvasta sekä koulutuksen antajasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa mainittujen asioiden käytännön toteutuksesta tarkempia säännöksiä.

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetukseen osallistuvalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Sillä, jonka tehtäviin muutoin kuuluu vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä, kuljetuksen turvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä, tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asian käytännön toteutuksesta ja teknisistä yksi-

tyiskohdista tarkempia säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää, että satama-alueella tai lentopaikalla vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvalla tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys. Ministeriön asetuksella voidaan antaa pätevyyteen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista tarkempia säännöksiä.

13 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät yleiset vaatimukset

Vaarallinen aine on pakattava ja kuljetettava siten, että se pysyy kuljetuksen ajan pakkauksessa tai säiliössä. Kollin, säiliön tai kuljetusvälineen pinnalla ei saa olla vaarallista ainetta.

Ministeriö voi kunnan esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta määrättyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asettaessa on huolehdittava siitä, ettei vaarallisten aineiden kuljetusmahdollisuuksille aiheudu haittaa enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Satama-alueella ja lentopaikalla siirron yhteydessä tapahtuvasta vaarallisten aineiden yhteenkuormauksesta, satama-alueella rautatievaunujen siirtämisestä sekä terminaalissa, rata-pihalla, satama-alueella ja lentopaikalla tapahtuvasta vaarallisten aineiden tilapäisestä säilytyksestä ja näihin liittyvästä turvallisuusselvityksestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Lentotoiminnan polttoainesiirtoihin lentopaikalla käytettävien erikoisajoneuvojen säiliöiden rakenteesta, varustuksesta, tarkastuksista ja niihin liittyvistä merkinnöistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 a luku

Pakkauksen ja säiliön turvallisuus

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava ja tarkastettava ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrättyt vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään tarkemmin ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

13 b §

Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan velvollisuudet

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrättyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) vie maasta kuljetettavan painelaitteen Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle;
- 2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu;
- 3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun osoittamiseen liittyvästä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään ministeriön asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1—3 momentissa tarkoitetut velvollisuudet sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä, joilla varmistetaan ja vahvistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät 13 a §:ssä säädetty vaatimukset. Tällaisia tehtäviä ovat hyväksymiset, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainitun direktiivin liitteissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettelyssä ja määräaikaistarkastuksia koskevista menettelyistä tarkastuslaitoksille säädetty tehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tehtävissä noudatettavista menettelyistä ministeriön asetuksella.

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävän pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät 1 momentissa tarkoitetut tehtävät suorittaa kuitenkin säteilyturvakeskus tai 1 momentissa tarkoitetut tarkastuslaitokset siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

Ulkomaisten tarkastuslaitosten suorittamat tehtävät ja toimenpiteet vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa hyväksytään, jos Euroopan yhteisön säädöksissä tai Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa niin edellytetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muusta ulkomailla suoritetun taikka ulkomaisen tarkastuslaitoksen tai viranomaisen suorittaman vaatimustenmukaisuuden osoittamisen hyväksymisestä Suomessa, jos vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa on otettu huomioon vastaavat turvallisuusvaatimukset kuin Suomessa ovat voimassa.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Ministeriö, turvatekniikan keskus tai säteilyturvakeskus tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tunnustamis päätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja muut valvontaan liittyvät järjestelyt. Tunnustaminen voidaan antaa määräajaksi. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvissa kuljetuksissa käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät, 13 c §:n 1 momentissa tarkoitetut tehtävät voi suorittaa myös sellainen sotilaslaitos tai sotilasviranomainen, jonka pääesikunta on tunnustanut. Tällaisen tarkastuslaitoksen tulee soveltuvin osin täyttää tässä laissa tarkastuslaitokselle säädetty edellytykset, ja siihen sovelletaan muutoinkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään tarkastuslaitoksesta.

Tunnustamisen hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset ovat:

1) laitos on toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja luotettava; jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen ei katsota tämän vuoksi menettävän luotettavuuttaan tai riippumattomuuttaan;

2) laitoksella on käytettävissään tarkastustehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittavat tilat, välineet ja järjestelmät;

3) laitoksella on tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö;

4) tarkastuslaitostehtäviä suorittavan henkilöstön palkkaus ei ole riippuvainen suoritettujen tehtävien määrästä tai tuloksista;

5) laitoksella on vastuuvakuutus toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio vastaa vahingosta;

6) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että valvontaviranomaisella on kohtuulliset edellytykset järjestää laitoksen valvonta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä ja edellytysten täyttämisen osoittavista asiakirjoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

13 f §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Kun tarkastuslaitokset hoitavat 13 c §:n 1 ja 2 momentissa sekä 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hal-

lintomenettelylaissa (598/1982), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) ja kielilaissa (148/1922) säädetään. Jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään. Tarkastuslaitosten tehtävien asianmukaisesta suorittamisesta voidaan tarvittaessa antaa täydentäviä säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksella on velvollisuus tarjota tarkastuslaitospalveluja toimialansa rajoissa tapuolisesti kaikille palveluja haluaville. Palvelujen tarjoamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tarkastuslaitosta, joka on erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä.

Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan hänen suorittaessaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Ministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu turvatekniikan keskuksen avustuksella. Virastolla on tässä avustustehtävässä valvontaviranomaiselle 16 §:ssä säädetyt oikeudet.

Viranomaisen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, on peruutettava tarkastuslaitoksen tunnustaminen, jos laitos ei enää täytä sille säädettyjä tai määrättyjä edellytyksiä. Viranomainen voi myös peruuttaa tarkastuslaitoksen tunnustamisen määräajaksi tai kokonaan tai antaa laitokselle huomautuksen tai kirjallisen varoituksen, jos laitos ei suorita tarkastuslaitostehtäviä asianmukaisesti tai toimii muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava laitosta valvovalle viranomaiselle määrääjain täyttävänsä tunnustamiselle säädetyt edellytykset. Tarkastuslaitoksen toimintaa koskevasta kertomuksesta ja turvatekniikan keskuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

13 h §

Tarkastuslaitoksista ilmoittaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamisesta ja sen peruuttamisesta ilmoitetaan tarvittaessa Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, voidaan rekisteröidä turvatekniikan keskuksen pitämään rekisteriin siten kuin ministeriön asetuksella säädetään.

15 §

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjälle tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei

ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisissa suhteissa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavara.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksitta käy päinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan hyvässä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavarahan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettyinä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikululla, on pidätettävä tavarahan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia sekä päästä valvonnan suorittamiseksi vaarallisten aineiden ja niiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, tarkastus-, kuormaus- ja kuljetuspaikkoihin ja vaarallista ainetta kuljettavaan kuljetusvälineeseen sekä ottaa tarvittavia näytteitä ja suorittaa tutkimuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetyin salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorittajalta, pakkauksen tai säiliön

omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastojalta sekä tarkastuslaitokselta ja muulta henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on myös oikeus ottaa näytteitä ja suorittaa tutkimuksia siten, että kuljetus tilapäisesti pysäytetään, jos on perusteltua aihetta epäillä, että vaarallisen aineen kuljetuksessa ei noudateta tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen tutkimusten aloittamista on asianosaiselle mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi asianosaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvatekniikan keskus valvoo kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta.

Jos turvatekniikan keskus toteaa, että moitteettomassa kunnossa pidetty ja suunniteltuun tarkoitukseen käytettävä kuljetettava painelaitte saattaa aiheuttaa vaaraa ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle kuljetuksen aikana tai muussa käytössä, se voi:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen painelaitteen valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä painelaitteeseen tai sen valmistukseen tai käyttöön, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia täyttymisen osoittamista;

3) määrätä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja ja muutoksia ei voida pitää riittävinä, painelaitte muutettavaksi kuljetettavan painelaitteen käyttöön soveltumattomaksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä miten painelaitteen suhteen on meneteltävä;

4) velvoittaa painelaitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan painelaitteeseen liittyvästä vaarasta sekä itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella;

5) velvoittaa toiminnanharjoittajan korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos turvatekniikan keskus käyttää jotakin 1—4 kohdassa tarkoitettua oikeutta.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle vietävää kuljetettavaa painelaitetta.

Turvatekniikan keskuksen on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle toimenpiteistä, joilla se rajoittaa tai kieltää kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen, kuljetuksen tai käytön tai toimii siten, että laite poistetaan markkinoilta tai liikenteestä.

Jos kuljetettava painelaitte, joka ei ole vaatimustenmukainen, on varustettu 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, turvatekniikan keskuksen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet merkinnän kiinnittänyttä vastaan sekä ilmoitettava asiasta Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään. Muiden tämän pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

16 b §

Perusteettomasti kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkintä

Jos 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä on kiinnitetty perus-

teettomasti, kuljetettavan painelaitteen omistaja, haltija, valmistaja tai tämän Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle sijoittunut edustaja on velvollinen saattamaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkintää koskevien säännösten mukaiseksi.

Jos 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei noudateta, turvatekniikan keskuksen on ryhdyttävä 16 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua velvollisuutta sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

6 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

18 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

7 luku

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Ajoneuvohallintokeskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Jos tarkastuslaitos epäää pakkauksen tai säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätös on perusteltava ja samalla ilmoitettava, miten hakija voi saattaa asian tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisuvaatimuksen ratkaisee tarkastuslaitos. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

21 §

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

22 §

Täytäntöönpano

Edellä 13 g §:n 2 momentin sekä 15 ja 16 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta

huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja saa luovuttaa:

1) syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;

2) muille tässä laissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille niiden tehtävien suorittamiseksi;

3) vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitaville ulkomaisille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille sekä kansainvälisille toimielimille näiden tehtävien suorittamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lisäksi toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa annetussa neuvoston direktiivissä 95/50/EY säädetyn tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteen toteuttamiseksi.

Poliisi, tullilaitos, Ratahallintokeskus ja rajavartiolaitos voivat pyytää muun valtion toimivaltaista viranomaista toteuttamaan 2 momentissa tarkoitettua direktiivin 7 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvat vastaavanlaiset toimenpiteet.

24 §

Valtuutusäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä ja rautatiellä sekä vaarallisten aineiden ilmakul-

jetuksesta ja kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa säädetään valtioneuvoston asetuksilla.

Ministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden luokituksista, kuljetuksesta, kuljetuskielloista, pakkauksista, säiliöistä, kuormaamisesta, merkinnöistä, säiliöiden ja pakkausten hyväksymisestä sekä niille ulkomailla suoritettujen hyväksyntöjen ja määräaikaistarkastusten hyväksymisestä, kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuudesta, vaarallisten aineiden kuljetusten ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista, vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien onnettomuuksien tilastoinnista, lähettäjän, laavaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan ja muiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten yksityiskohtaisista tehtävistä sekä muista vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä yksityiskohdista. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Ministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta määrätyillä alueilla, vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta ja kuljetuksiin liittyvästä tilapäisestä säilytyksestä sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa, satamassa, ratapihalla ja lentopaikalla.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvista vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetuksista voidaan puolustusministeriön asetuksella antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poikkeavia säännöksiä ja puolustusministeriön päätöksellä yksittäistapauksia koskevia määräyksiä. Kun kuljetus tapahtuu puolustusvoimien ajoneuvolla, aluksella tai ilma-aluksella taikka kun kyse on muusta puolustusvoimien sisäisestä tie-, ilma-, meri- tai sisävesikuljetuksesta, pääesikunnalla on, siten kuin puolustusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään, oikeus antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Rajavartiolaitoksen aluksella tai ilma-aluksella tapahtuvista vaarallisten aineiden kuljetuk-

sista on rajavartioloitoksella oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Sen 13 d, 13 e ja 13 h § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2001. Lain 13 b §:n 1 ja 2 momentti, 16 a §:n 3—5 momentti ja 16 b §:n 1 ja 2 momentti tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajan-kohtana.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkaus-ten tarkastuksia suorittavasta tarkastuslaitoksesta 27 päivänä lokakuuta 1995 annettu asetus (1208/1995). Tällä lailla muutettujen tai kumot-ujen säännösten nojalla annetut muut säännök- set ja määräykset jäävät edelleen voimaan kun- nes niistä toisin säädetään tai määrätään.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollei- den säännösten mukaisia säiliöitä ja pakkauksia saa käyttää edelleen Suomessa.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollei- den säännösten mukaiset kuljetettavat painelait- teet saa Suomessa saattaa markkinoille 30 päi- vään kesäkuuta 2003 asti sekä ottaa täällä käyt- töön tämän jälkeenkin, jos ne on saatettu mark- kinoille viimeistään mainittuna päivänä. Kulje- tettavia painelaitteita koskevaa tässä momentis- sa tarkoitettua markkinoillesaattamisaikaa ja sii- hen liittyvää käyttöönottoaikaa voidaan valtio- neuvoston asetuksella siirtää mainittua myö- hemmäksi.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollei- den säännösten nojalla turvatekniikan keskuks- sen myöntämät tarkastuslaitosluvat ovat sellai- senaan voimassa luvassa tarkoitetuin oikeuksin ja velvollisuuksin kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä lukuun ottamat- ta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh- tyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen- piteisiin.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2000
